

Ozyptila gertschi

Kärrpaddspindel

Spindeldjur, Spindlar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2b(iii)

Klass: Arachnida (spindeldjur), **Ordning:** Araneae (spindlar), **Familj:** Thomisidae (krabbspindlar), **Släkte:** *Ozyptila*, **Art:** *Ozyptila gertschi* - kärrpaddspindel Kurata, 1944 **Synonymer:**

Kännetecken

En relativt liten krabbspindelart (kroppslängd 3–4 mm). Båda könen är tecknade i gult och brunt. Framkroppen har två parallella bruna band. Bakkroppen är till största delen gulaktig med svagare bruna teckningar. Hanen är relativt lätt att skilja från de närbesläktade arterna på pedipalpernas utseende, *O. gertschi* har bl.a. ett osedvanligt långt taggliknande utskott (apofys) på utsidan av pedipalpens tibia. Hanens framkropp är dessutom ljusare tecknad än hos den närbesläktade *O. trux*. Honorna kan dock vara svårare att särskilja och kräver mer noggrann granskning av epigynets struktur (se illustr. i Dondale & Redner 1978, Heimer & Nentwig 1991, Almqvist 2006).

Utbredning och status

Fram till 2005 fanns i Sverige endast ett fynd av *O. gertschi*, gjort av Hans Lohmander 1954 på en fuktig strandäng vid östra delen av sjön Yngaren i Södermanland (Lohmander 1955). Under sommaren 2005 inventerades 11 rikkärr i Uppsala län m.h.a. fallfällor, på fem av dessa lokaler hittades enstaka exemplar av krabbspindeln (Sandström, 2006). Fyra av rikkärren (Komossen, Gubbenhölsjön, Hällefjärd, Dragmossen) ligger samlade i de kalkrika norra delarna av Uppsala län, medan det femte, Styggkärret, ligger längre söderut ca 20km NV om Uppsala. Ytterligare fynd är gjorda 2009 i ett rikkärr i Jönköping, Rocksjön. Fynd i Finland har gjorts på Åland 1971 i rikkärret Bredmossen (Lehtinen m.fl. 1979). I Estland har arten hittats på ett tiotal lokaler (Vilbaste 1980) och i Lettland på en lokal (Cera 2009). I södra Tyskland finns tre fyndplatser (Wunderlich 1973). Ytterligare ett fåtal fyndlokaler finns i Polen (Kupryjanowicz 2003). Dessutom är den funnen i Slovakien och det finns ett fynd i Ryssland strax väster om Uralbergen. Arten har en holarktisk utbredning och är relativt spridd i norra Nordamerika, främst i Kanada. Om artens utbredning i Sibirien öster om Ural är inget känt men det verkar inte osannolikt att den även förekommer där. Arten är upptagen i den finska rödlistan (EN). Fynden i Sverige ligger i artens västligaste utbredningsområde.

Ekologi

Det svenska materialet är taget på olika öppna rikkärr (trådstarr, mossor, vass) och på en fuktig strandäng vid en sjö (strandnära rikkärr). Det åländska materialet insamlades på ett rikkärr, och fynden i Estland är alla från kärr. I södra Tyskland är den funnen på starrkärr och liknande och i Polen bedöms vara en specialiserad rikkärrsart (Kupryjanowicz 2003). Att det rör sig om en specialiserad våtmarksart är tydligt, och sannolikt är arten mer strikt bunden till öppna kärrmiljöer med mossa och starr. Fynden från Nordamerika kommer från våtmarker men där är arten eventuellt bredare i sitt biotopval, men det rör sig alltid om våtmarker (Hancock 2009). Sannolikt lever arten nere i mossan då nästan alla fynd gjorts m.h.a fallfällor eller såll. All fynd i Sverige har gjorts under perioden början av juni till mitten av juli.

Hot

Utdikningar av våtmarker och andra ingrepp som påverkar vattenståndet. Igenväxning av våtmarker till följd av upphörd hävd och eutrofiering.

Åtgärder

Artens bör eftersökas så att aktuell utbredning, hotbild och status bättre kan fastställas.

Litteratur

- Almquist, S. 2006. Swedish *Araneae*, part. 2. Insect Systematics & Evolution Suppl. 63: 285-603.
- Cera, I. 2009. Four spider (*Araneae*) species new to the fauna of Latvia. *Latvijas Entomologs* 47: 93-94.
- Dondale, C. D. & Redner, J. H. 1978. The Crab spiders of Canada and Alaska (*Araneae*: Philodromidae and *Thomisidae*). *The Insects and Arachnids of Canada* 5: 1-255.
- Esyunin, S. L., Efimik, V. E. & Mazura, N. S. 1999. Remarks on the Ural spider fauna, 10. New records of spider species. *Arthropoda Selecta* 7(4): 319-327.
- Hancock, J. 2009. Taxonomic and natural history description of *Ozyptila gertschi* Kurata, 1944. In: The Nearctic Spider Database. David P. Shorthouse (editor). <http://www.canadianarachnology.org/data/spiders/30856>
- Heimer, S. & Nentwig, W. 1991. *Spinnen Mitteleuropas*. Parey, Berlin & Hamburg.
- Kupryjanowicz, J. 1994. *Oxyptila gertschi* Kurata, 1944 in Poland - Does *O. simplex* (O. P.-Cambridge, 1862) occur in Poland (*Araneae*: *Thomisidae*)? *Bulletin of the Polish Academy of Sciences, Biological Sciences* 42: 351-356.
- Kupryjanowicz, J. 2003. Spiders (*Araneae*) of open habitats in the Biebrza National Park, Poland. *Fragmenta Faunistica* 46: 209-237.
- Lehtinen, P., Koponen, S. & Saaristo, M. 1979. Studies on the spider fauna of the southwestern archipelago of Finland II. The Åland mainland and the island of Eckerö. *Memoranda Societatis pro Fauna et Flora fennica* 55: 33-52.
- Lohmander, H. 1955. Faunistiskt fältarbete 1954 (utmed Götalands nordgräns, östra hälften). *Göteborgs Musei Årstryck* 1955: 30-97.
- Sandström, J. 2006. Spindlar från rikkärr i Uppsala län. Rapport. Länsstyrelsen Uppsala län. (opubl).
- Sandström, J. & Hedman, Å. 2009. Krabbspindlar i kärr. *Fauna och Flora* 14: 14-19.
- Vilbaste, A. 1987. *Eesti ämblikud (Aranei)*. *Annoteeritud nimestik*. Valgus, Tallinn.
- Wunderlich, J. 1973. Zur Spinnenfauna Deutschlands. 15. Weitere seltene und bisher unbekannte Arten sowie Anmerkungen zur Taxonomie und Synonymie (*Arachnida*: *Araneae*). *Senckenbergiana biologica* 54: 405-428.

Författare

Torbjörn Kronestedt 2001. Rev. Jonas Sandström 2007, 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010.